

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

ODLUKA

Zahtjev br. 37517/16
Feliks KAMIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući
28. rujna 2021. godine u odboru u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Gilberto Felici,

Raffaele Sabato, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 23. lipnja 2016.
godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koji je dostavio podnositelj zahtjeva,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Feliks Kamić, hrvatski je državljanin, rođen
1948. godine i živi u Dubrovniku. Podnositelja zahtjeva pred Sudom su
zastupali g. V. Gjenero i g. S. Jakšić, odvjetnici iz Dubrovnika.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š.
Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se
sažeti kako slijedi.

4. Dana 12. siječnja 2012. policija je zaprimila anonimnu prijavu jednog
roditelja u kojoj se navodi da je podnositelj, držeći ručnu bombu, prijetio
djeci nakon što su bacala petarde u njegovo dvorište.

5. Na prijedlog policije, dana 13. siječnja 2012. Prekršajni sud u Dubrovniku naložio je hitnu pretragu kuće podnositelja zahtjeva, pozivajući se na informacije iz anonimne prijave, s ciljem pronalaženja eksplozivnih naprava. Policija je provela pretragu istog dana u razdoblju od 16.25 do 17.10 sati u nazočnosti dvoje svjedoka. Podnositelj zahtjeva poučen je o svom pravu da na prisutnost branitelja, no podnositelj je to odbio. Utvrđeno je da je podnositelj zahtjeva u svom posjedu imao nekoliko dijelova uredno prijavljenog onesposobljenog oružja, uključujući dvije ručne bombe, koje je koristio kao pepeljare. I on i svjedoci potpisali su zapisnik o pretrazi, a da nisu naznačili nikakve primjedbe na provedenu pretragu.

6. Ništa nije oduzeto podnositelju zahtjeva niti je protiv njega pokrenut ikakav postupak jer je policija zaključila da pretragom nisu otkriveni nikakvi predmeti relevantni za bilo kakav prekršajni ili kazneni postupak, a u anonimnoj prijavi nisu bili navedeni nikakvi daljnji svjedoci.

7. Dana 4. srpnja 2012. podnositelj zahtjeva i njegova supruga podnijeli su tužbu protiv države tražeći naknadu štete zbog navodno nezakonite i neopravdane pretrage njihova doma.

8. Dana 9. lipnja 2014. Općinski sud u Dubrovniku usvojio je njihov tužbeni zahtjev utvrdivši da nije bilo osnove sumnje da je podnositelj počinio neko kažnjivo djelo. Pretraga je bila naložena samo na temelju anonimne prijave podnesene sedamnaest dana nakon navodnog događaja, a da nisu provedeni nikakvi drugi izvidi, kao što je ispitivanje podnositeljevih susjeda ili drugih mogućih svjedoka.

9. Povodom žalbe nadležnog državnog odvjetništva, dana 22. listopada 2014. Županijski sud u Dubrovniku preinačio je prvostupanjsku presudu i odbio tužbu podnositelja zahtjeva. Presudio je da je anonimna prijava bila dostatna za postojanje osnova sumnje da je podnositelj počinio djelo koje opravdava pretragu njegova doma. Protok vremena između navodnog događaja i podnošenja prijave nije bio nerazuman s obzirom na to da su u tijeku bili školski praznici i da su roditelji razumljivo bili zabrinuti za sigurnost svoje djece kada se nastava trebala nastaviti.

10. Naknadnu ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, u kojoj se podnositelj pozvao na članak 34. Ustava, kojim je zajamčena nepovredivost doma, Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je 27. travnja 2016. (odluka je dostavljena 6. svibnja 2016.), potvrdivši obrazloženje Županijskog suda u Dubrovniku.

11. U međuvremenu, u srpnju 2013., na temelju još jedne anonimne prijave u kojoj se navodi da je podnositelj iznajmljivao svoju kuću turistima, a da to nije prijavio, nadležni Područni ured Državnog inspektorata u Dubrovniku zatražio je od Prekršajnog suda u Dubrovniku da naloži pretragu podnositeljeve kuće. Pretragom koju je policija provela 19. srpnja 2013. utvrđeno je da su navodi u anonimnoj prijavi neosnovani. S tim u vezi podnositelj zahtjeva nije pokrenuo nikakav postupak.

B. Mjerodavno domaće pravo

12. Mjerodavnim dijelovima članka 158. i 159. Prekršajnog zakona (Narodne novine br. 107/2007), koji su bili na snazi u relevantno vrijeme, bilo je predviđeno da su ovlaštene osobe tijela državne uprave, kada postupaju u okviru svoje nadležnosti, ako postoje osnove sumnje da je počinjen prekršaj, dužne poduzeti potrebne mjere da se, *inter alia*, otkriju i osiguraju tragovi prekršaja i predmeti koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica. Nadalje, čak i prije pokretanja prekršajnog postupka te osobe mogle su od suda zatražiti hitnu pretragu stana i drugih prostora. Pretraga prostora trebala se provoditi smislenom primjenom mjerodavnih odredbi Zakona o kaznenom postupku.

13. Mjerodavnim dijelovima članka 211. i 213. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine br. 110/97, s naknadnim izmjenama i dopunama), koji su bili na snazi u relevantno vrijeme, bilo je predviđeno da se pretraga mora provoditi tako da se što manje remeti kućni red i uznemiruju građani. Prije početka pretrage trebalo je predati nalog o pretrazi osobi u čijem će se prostoru pretraga obaviti i tu osobu trebalo je poučiti o pravu na branitelja. Pretragu je trebalo obavljati danju, od sedam do dvadeset jedan sat. Pretrazi su morala biti nazočna dva punoljetna građanina kao svjedoci istodobno tijekom cijelog vremena trajanja pretrage. Svjedoke je prije početka pretrage trebalo upozoriti da paze kako se pretraga obavlja te da imaju pravo prije potpisivanja zapisnika o pretrazi staviti svoje prigovore ako smatraju da pretraga nije provedena na način propisan odredbama tog Zakona ili da sadržaj zapisnika nije točan. O pretrazi je trebalo sastaviti zapisnik, koji potpisuju osoba u čijem se prostoru obavlja pretraga i osobe čija je nazočnost obvezna. Pri pretrazi su se mogli privremeno oduzeti samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretrage.

14. Sukladno mjerodavnim dijelovima članka 5. – 7. i 91. Zakona o oružju (Narodne novine br. 63/2007 i 146/2008), eksplozivno oružje (sve vrste bombi, mina, granata i drugih naprava opremljenih eksplozivnom tvari ili detonatorom) smatra se oružjem kategorije A i razvrstano je u zabranjeno oružje. Novčana kazna od 10.000,00 do 100.000,00 hrvatskih kuna ili kazna zatvora do 60 dana može se izreći ako fizička osoba neovlašteno drži oružje koje je tim Zakonom zabranjeno.

15. Člankom 14. Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine br. 150/2011) predviđeno je da je država odgovorna za štetu koja građaninu, pravnoj osobi ili drugoj stranci nastane nezakonitim ili nepravilnim radom tijela državne uprave.

PRIGOVOR

16. Podnositelj zahtjeva prigovorio je na temelju članka 8. Konvencije da su pretrage njegova doma 13. siječnja 2012. i 19. srpnja 2013. bile nezakonite i neopravdane.

PRAVO

17. Podnositelj zahtjeva pozvao se na članak 8. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi spriječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

A. Tvrdnje stranaka

18. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije pravilno iscrpio domaća pravna sredstva. Kada je riječ o pretrazi provedenoj 13. siječnja 2012., u svojoj ustavnoj tužbi nije zapravo prigovorio povredi prava na poštovanje doma. Kada je riječ o pretrazi provedenoj 19. srpnja 2013., podnositelj nikada nije pokrenuo nikakav postupak u kojem bi prigovorio nezakonitosti te pretrage, a mogao je pokrenuti parnični postupak protiv države i tražiti naknadu štete u skladu s člankom 14. Zakona o sustavu državne uprave. Konačno, Vlada je tvrdila da su miješanja kojima se prigovara u svakom slučaju bila opravdana kao zakonite mjere koje su težile legitimnom cilju i koje su bile nužne u demokratskom društvu.

19. Podnositelj zahtjeva ponovio je da je pravilno iscrpio domaća pravna sredstva u odnosu na prvu pretragu, a nije se očitovao o iscrpljivanju pravnih sredstava u odnosu drugu pretragu. Tvrđio je da pretrage kojima prigovara nisu bile opravdane. Prva pretraga provedena je na temelju anonimne prijave, a da policija nije poduzela nikakve druge relevantne radnje kako bi utvrdila jesu li dostupni dodatni dokazi. Bila je i nezakonita jer dva svjedoka nisu bila istovremeno prisutna u svakoj prostoriji. Konačno, podnositelj zahtjeva prigovorio je zbog ozbiljnih posljedica za njegov ugled kao rezultat tih pretraga, s obzirom na to da je bio umirovljeni državni službenik i da je u relevantno vrijeme njegova supruga radila kao državna službenica u lokalnoj upravi.

B. Ocjena Suda

20. Sud ne mora ispitati sve preliminarne prigovore koje je iznijela Vlada jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten iz sljedećih razloga.

21. Mjerodavna načela o pretragama sažeta su u predmetu *Dorož protiv Poljske* (br. 71205/11, stavci 22. – 25., 29. listopada 2020.).

22. Kada je riječ o pretrazi od 13. siječnja 2012., iako je ona predstavljala miješanje u podnositeljevo pravo na poštovanje doma, pretraga je imala osnovu u članku 159. Prekršajnog zakona (vidi stavak 12. ove odluke) i bila je naložena u kontekstu istrage o podnositeljevu navodnom posjedovanju zabranjenog oružja (vidi stavak 14. ove odluke), te se stoga pretragom težilo legitimnom cilju „sprječavanja nereda ili zločina”.

23. Kada je riječ o razmjernosti mjere kojoj se prigovara, Sud primjećuje da se pretraga podnositeljeva doma temeljila na prethodnom odobrenju od strane tijela sudbene vlasti, koje je predstavljalo važnu mjeru zaštite od zlouporabe. Prema članku 159. Prekršajnog zakona (vidi stavak 12. ove odluke) nadležna tijela državne uprave mogla su od suda zatražiti hitnu pretragu prostora ako postoje osnove sumnje da je počinjen prekršaj. Iz spisa predmeta proizlazi da je postojala sumnja da podnositelj posjeduje eksplozivno oružje i da je Prekršajni sud u Dubrovniku prihvatio tvrdnje iznesene u prijedlogu koji je podnijela policija, koja se pozvala na sadržaj anonimne prijave (vidi stavke 4. i 5. ove odluke).

24. Sud je nadalje uvjeren da su Prekršajnom sudu u Dubrovniku bili dostavljeni dostatni dokazi koji su dovodili do uvjerenja da bi se u podnositeljevoj kući moglo pronaći opasno zabranjeno oružje. S tim u vezi Sud naglašava da činjenice koje izazivaju sumnju ne moraju biti jednake razine kao činjenice potrebne za opravdanje osude ili čak podizanje optužnice, do čega dolazi u sljedećoj fazi postupka kaznene istrage (vidi, primjerice, *Hildebrand protiv Njemačke*, br. 31513/96, odluka Komisije od 16. travnja 1998., neobjavljena, i *Ratushna protiv Ukrajine*, br. 17318/06, stavak 77., 2. prosinca 2010.).

25. Podnositelj zahtjeva osporio je vjerodostojnost anonimne prijave jer je podnesena približno dvadeset dana nakon navodnog događaja i jer policija nije ispitala jesu li dostupni dodatni dokazi o njegovu navodnom nezakonitom ponašanju. Međutim, Sud primjećuje da je žalbeni sud već pružio zadovoljavajuće objašnjenje o tom pitanju (vidi stavak 9. ove odluke). Sud nadalje ponavlja da su vlasti, u slučajevima kada su u predmetno vrijeme znale ili su morale znati za postojanje stvarne i neposredne opasnosti za život identificiranog pojedinca ili pojedinaca koja proizlazi iz kaznenih djela treće strane, dužne poduzeti mjere u okviru svojih ovlasti, od kojih bi se razumnom prosudbom moglo očekivati da će se njima izbjeći ta opasnost (vidi *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 28. listopada 1998., stavak 116., *Izvjeshća o presudama i odlukama 1998-VIII*). Uzimajući u obzir navode iz anonimne prijave, i to navod da je

podnositelj zahtjeva, držeći ručnu bombu, prijetio djeci, i činjenicu da nije bilo nikakvih naznaka o mogućim svjedocima, čini se da je nalog za pretragu bio jedini djelotvoran način utvrđivanja, u cilju izbjegavanja mogućeg rizika od povrede drugih osoba, toga je li podnositelj zaista posjedovao opasne eksplozivne naprave.

26. Kada je riječ o načinu na koji je pretraga provedena, Sud primjećuje da su u nalogu za pretragu bila utvrđena odgovarajuća ograničenja opsega pretrage, da je podnositelj zahtjeva bio poučen o svom pravu na branitelja i da je bilo nazočno dvoje svjedoka, kako je propisano domaćim zakonom. Sve prisutne osobe, među ostalim podnositelj zahtjeva, potpisale su zapisnik o pretrazi, a da nisu naznačile nikakve primjedbe (vidi stavak 5. ove odluke). Nadalje, cijela pretraga trajala je manje od jednog sata, policijski službenici nisu pretraživali unutrašnjost zatvorenog namještaja i ništa nije oduzeto podnositelju zahtjeva. Slijedi da je pretraga o kojoj je riječ provedena u skladu s mjerodavnim domaćim pravom (vidi stavke 12. i 13. ove pretrage).

27. Sud stoga zaključuje da pretraga provedena 13. siječnja 2012. nije bila nerazmjerna legitimnom cilju kojemu se težilo i da je bila popraćena odgovarajućim mjerama zaštite od zloporabe i proizvoljnosti. Prema tome, može se smatrati da je miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu” u smislu članka 8. stavka 2. Konvencije.

28. Iz toga proizlazi da je ovaj dio zahtjeva nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije kao očigledno neosnovan te se stoga mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 4.

29. Kada je riječ o pretrazi podnositeljeva doma provedenoj 19. srpnja 2013., čini se da podnositelj nikada nije iznio nikakav prigovor u tom pogledu na domaćoj razini. Sud prihvaća tvrdnju Vlade da je pravni put na temelju članka 14. Zakona o sustavu državne uprave bio dovoljno dostupan i siguran, i u teoriji i u praksi, te je podnositelju pružao razumne izgleda za uspjeh.

30. U tim okolnostima, i uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi, primjerice, *Vučković i drugi protiv Srbije* (preliminarni prigovor) [VV], br. 17153/11 i 29 drugih predmeta, stavak 77., 25. ožujka 2014.), Sud smatra da se prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava u odnosu na drugu pretragu mora prihvatiti.

31. Iz toga proizlazi da je podnositeljev prigovor u vezi s pretragom njegove kuće provedenom 19. srpnja 2013. nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava te se mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 4.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

ODLUKA KAMIĆ protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana
21. listopada 2021.

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnika

Péter Paczolay
Predsjednik

© 2021 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za
ljudska prava

*Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska
prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру
istoga.*